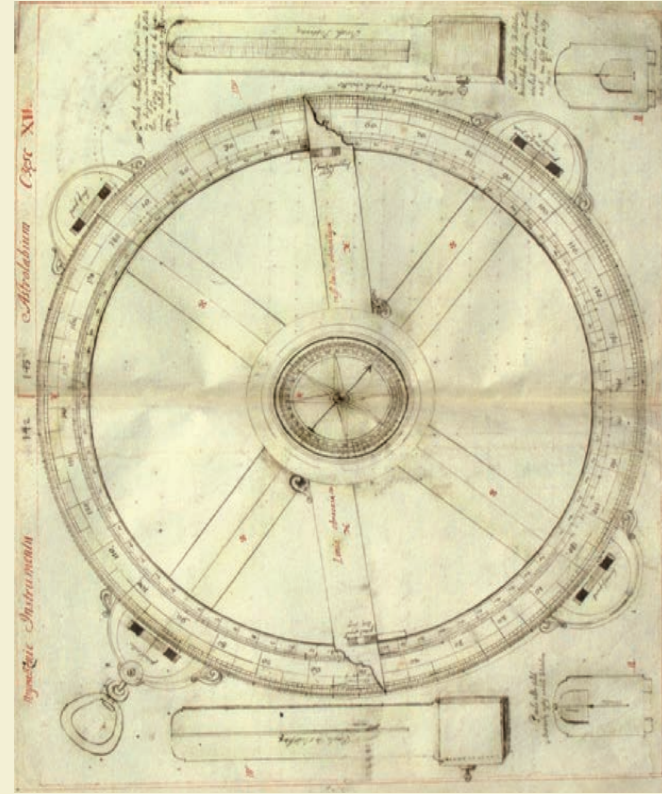
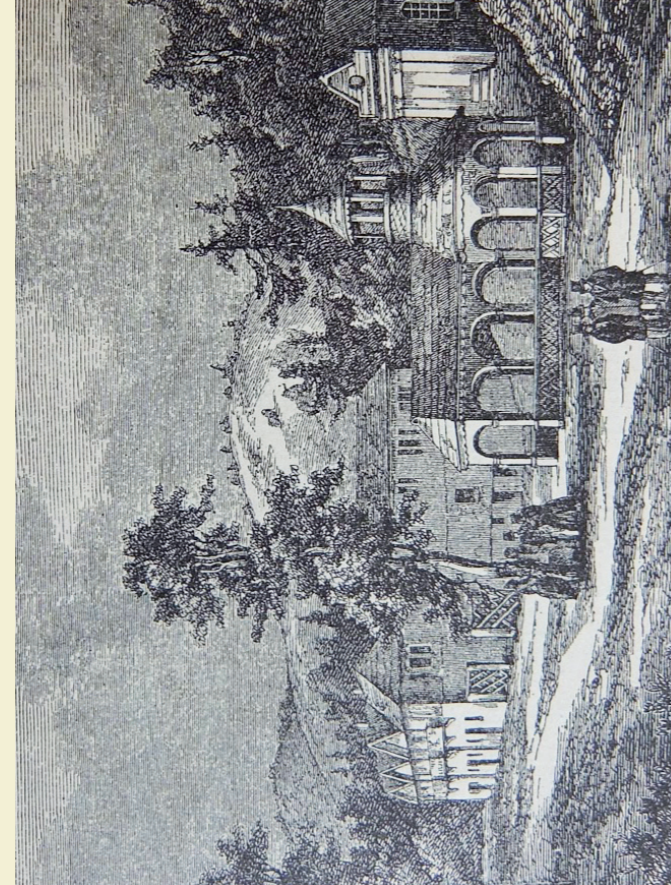

Collegium Maius, akwarela S. Eljasza, 1881

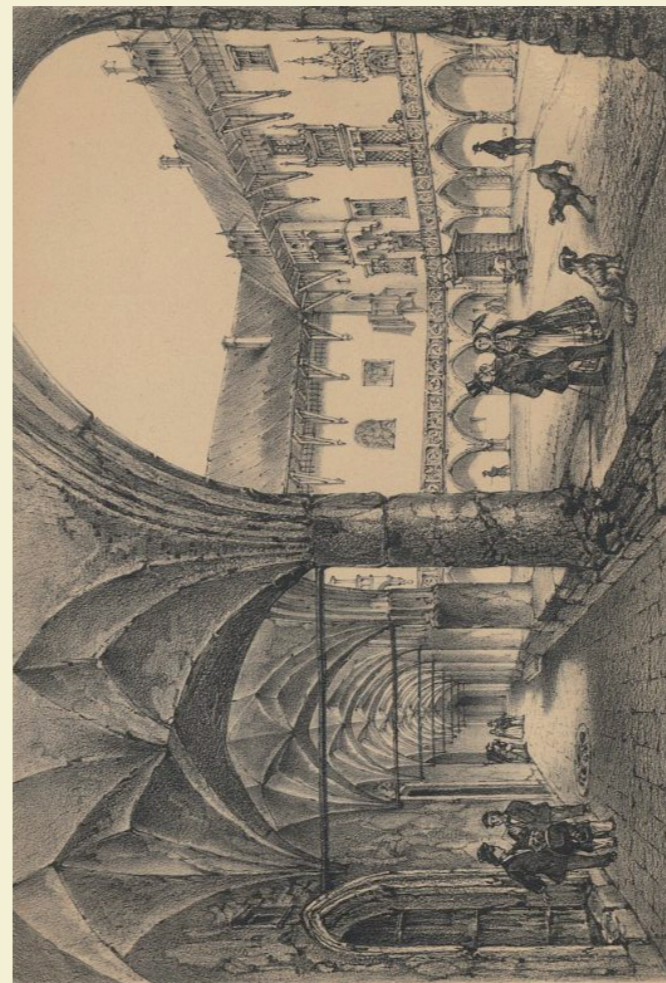
Astrolabium (rysunek z J. Naroński, „Geometria albo rozmiar...”, 1659)

Deptak w Krynicy, drzeworyt, 1856

Karta tytułowa albumu wystawy starożytności, 1859, fot. K. Beyer

Dziedziniec Biblioteki Jagiellońskiej, litografia, 1862, rys. H. Walter

„Zodiak Kawalerów Sarmackich [...] A° 1568”, karta tytułowa herbarza, 1 poł. XVIII w.

200. rocznica powołania
Towarzystwa Naukowego Krakowskiego
Honorowy Patronat
Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy

Zapraszamy na konferencję naukową
9–10 grudnia 2015
PAU, ul. Sławkowska 17, 31–016 Kraków

Program konferencji dostępny na: www.tnk.krakow.pl

Po upadku Księstwa Warszawskiego Kongres Wiedeński powołał do życia z dniem 3 maja 1815 szcztątkowe państewko polskie oficjalnie nazwane „Wolne Miasto Kraków”; do nazwy dodawano „z okręgiem”, a określano je jako „niepodległe i ściśle neutralne”, choć pozostawało pod „opieką” trzech państw zaborczych. Składało się z 4 miast i 224 wsi. Było republiką konstytucyjną, stąd nazywano je również Rzeczpospolitą Krakowską. Jedną z pierwszych realizacji tego państewka było utworzenie Towarzystwa Naukowego z Uniwersytetem Krakowskim połączonego. Już 24 lipca 1815 zapadła odpowiednia uchwała w tej sprawie władz uniwersyteckich, 9 grudnia t. r. „Dwory Opiekuńcze” zatwierdziły jego statut, a w połowie lutego 1816 rozpoczęło działalność.

Etapy rozwojowe Towarzystwa zostały wyznaczone przez wydarzenia polityczne. Powstanie listopadowe 1830/31 przyniosło ograniczenie swobód Wolnego Miasta Krakowa, a tym samym utrudniło działalność uczonych, ale likwidacja w wyniku popowstaniowych represji utworzonego w 1800 Towarzystwa Warszawskiego Przyjaciół Nauk otwarła przed krakowskim Towarzystwem szerokie ogólnopolskie pole działania. Powstanie krakowskie 1846 przyniosło w konsekwencji włączenie Wolnego Miasta Krakowa do Austrii. Towarzystwo przetrwało burzę, próbowało nowych form działania w latach 1848–1852, aby w końcu przyśtosować się do prawa austriackiego, wyjść ze związku z germanizowanym wówczas w sposób bezwzględny Uniwersytetem, pod zmienioną nazwą „Towarzystwo Naukowe Krakowskie” uzyskać w 1856 nowy statut i rozwinąć efektywną działalność na różnych polach (związek biblioteki naukowej oraz muzeum archeologicznego i przyrodniczego, Komisje: Balneologiczna, Fizjograficzna, Językowa, Bibliograficzna, Historyczna, Wyrazów Artystycznych, Redakcyjna „Przeglądu Lekarskiego) i przeobrazić się w 1872 r. w Akademię Umiejętności.

Prof. Jerzy Wyrozumski

1815	3 V Na kongresie wiedeńskim ustanowiono „Wolne, Niepodległe i Ściśle Neutralne Miasto Kraków z okręgiem”	1831	Wskutek powstania listopadowego w Królestwie Polskim „Dwory Opiekuńcze” ograniczają poprzez swoich rezydentów swobody Wolnego Miasta Krakowa	1846	24 II–2 III Powstanie krakowskie	1848	marzec–kwiecień Krakowskie wydarzenie Wiosny Ludów	1863–1864	Powstanie styczniowe
1816	22 I Odbyła się pierwsza sesja zgromadzenia Reprezentantów Wolnego Miasta Krakowa	1833	11 IX Została ogłoszona z ramienia trzech Dworów Opiekuńczych nowa konstytucja Wolnego Miasta Krakowa	1846	6 XI Na mocy układu trzech państw zaborczych Wolne Miasto Kraków zostało włączone do Austrii	od 1851	„Neoabsolutyzm” w monarchii habsburskiej	1866	Kłęska Austrii w wojnie z Prusami
1817	5 VIII Statut Uniwersytetu Krakowskiego wprowadził nazwę „Uniwersytet Jagielloński”							1867	Powstanie Austro-Węgier i początek ery konstytucyjnej w monarchii habsburskiej
1815	9 XII Komisja Organizacyjna z ramienia trzech Dworów Opiekuńczych zatwierdziła Statut Towarzystwa Naukowego z Uniwersytetem Krakowskim połączonego	1816	25 II Odbyło się pierwsze posiedzenie publiczne Towarzystwa Naukowego Krakowskiego z Uniwersytetem Krakowskim połączonego	1839–1841	Trwały prace nad nowym statutom Towarzystwa Naukowego Krakowskiego z Uniwersytetem Jagiellońskim połączonego	1853	22 I Uchwalono nowy Statut, który miał być zatwierdzony przez władze austriackie; do czasu zatwierdzenia zawieszono działalność Towarzystwa	1856	Statut Towarzystwa został zatwierdzony. Odtąd działało ono bez związku z Uniwersytetem. Podjęto budowę własnej siedziby. Zaczęto tworzyć własną bibliotekę
	Liczba członków Towarzystwa Naukowego Krakowskiego w 1817 r.: ogółem: 117, w tym: Czynnych – 49, Korespondentów – 19, Honorowych – 49	1817	Pojawia się w użyciu Rocznik Towarzystwa Naukowego Krakowskiego połączonego z Uniwersytetem. Ostatni Rocznik ukazał się w 1833 r.	1841	14 VII Senat Rządzący Wolnego Miasta Krakowa zatwierdził nowy Statut Towarzystwa, dla którego przyjęto nazwę: Towarzystwo Naukowe Krakowskie z Uniwersytetem Jagiellońskim połączone		Liczba członków Towarzystwa Naukowego Krakowskiego w 1871 r.: ogółem: Czynnych – 109, Korespondentów – 159, Honorowych – 14	1872	Przekształcenie się Towarzystwa Naukowego Krakowskiego w Akademię Umiejętności
	<i>Dane za: Pogląd historyczny na Towarzystwo Naukowe Krakowskie z czasów jego związków z Uniwersytetem Jagiellońskim przez Prof. Dra Józefa Majera, „Rocznik TNK” z roku 1858, t. 2.</i>						<i>Dane za: D. Rederowa. K. Stachowska, Ośrodek naukowy krakowski w świetle materiałów TNK 1841–1871. Wybór źródeł, Roczn. Bibl. VI PAN w Kr. 2 (1956).</i>		

1815 – Towarzystwo Naukowe z Uniwersytetem Krakowskim połączone
1856 – Towarzystwo Naukowe Krakowskie
1872 – Akademia Umiejętności
1919 – Polska Akademia Umiejętności

Organizatorzy konferencji

Wsparcie finansowe

Patroni

Na okładce: gmach Towarzystwa Naukowego Krakowskiego, akwarela S. Eljasza, 1881
 Wszystkie ilustracje pochodzą ze zbiorów Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie